

10. Þroski og framfarir

Leikskólakennarar leggja mat sitt á almennan þroska barnanna út frá þekkingu sinni, reynslu og viðmiðum við barnahópinn hverju sinni. Búið er að útbúa sérstakt eyðublað sem leikskólakennarar fylla út eftir því sem þroski og þekking barnsins eykst.

Við leggjum einnig framburðarathugun fyrir þriggja ára börnin og er það gert sem næst afmælisdegi þeirra.

Til að stuðla enn frekar að faglegri og markvissari vinnubrögðum í leikskólanum eru notaðir sex matslistar:

- *Tras*
- *Matslisti Gerd Strand*
- *Hljóm-2.*
- *Íslenski þroskalistinn* eða *Íslenski smábarnalistinn* ef grunur er um þroskafrávik barns.
- Ferilbók – Vörður á leið til læsis“.
- AAL

10.1. Tras

Málþroski er mikilvægur hluti af almennum þroska barns. Tras er skráning á málþroska barna á leikskólaaldri. Barnið er metið þegar það er rúmlega tveggja ára og síðan á hálfis árs fresti fram að fimm ára aldri. Skráningin gefur vísbendingar um hvar barn er stadd í málþroska á ákveðnum tímamarki og hvernig málþroski þess þróast.

10.2. Gerd Strand

Matslisti eftir Gerd Strand er huglægur matslisti sem tekur yfir:

- gróf- og fínhræfingar
- hegðun
- mál- og tal
- virkni
- samskipti og

- þekkingu.

Þessari könnun er ætlað að gefa kennurum skýrari mynd af stöðu nemenda og styrkir stöðu þeirra í samvinnu við foreldra, samkennara/samstarfsfólk og aðra sérfræðinga. Matslistinn er byggður upp með fjögurra ára „meðalnemanda“ í huga. Við fyllum þennan lista út fyrir öll fjögurra ára börn í október.

10.3. Hljóm-2

Hljóm-2 er próf í leikjaformi sem kannar hljóðkerfisvitund elstu barnanna í leikskólanum. Með hljóðkerfisvitund er átt við að barnið geri sér grein fyrir að tungumál hefur ákveðið form og það skiptir ekki bara máli hvað er sagt heldur einnig hvernig það er sagt.

Hljóm-2 er lagt fyrir öll fimm ára börnin í október. Unnið er út frá niðurstöðum Hljóms-2 í málrækt á skólaárinu og þá ekki bundið eingöngu við skólahópinn heldur er farið alveg niður í tveggja ára börnin og unnið með þá þætti sem ekki komu vel út á hljómprófinu.

Með því að leggja fyrir börnin Hljóm-2 prófið er hægt að finna fyrr út hvaða börn eru líkleg til að lenda í lestrarerfiðleikum síðar. Þessi gögn fylgja svo barninu í grunnskólann og getur grunnskólinn þá strax farið að vinna með barninu.

10.4. Íslenski þroskalistinn/smábarnalistinn

Ef grunur er um einhver þroskafrávik hjá barni eru foreldrar þess beðnir um að fylla út Íslenska þroskalistann eða Smábarnalistann sem taka báðir mið af hreyfi- og málþroska barnanna. Leikskólakennari fer svo yfir listann og metur hvort frekari aðgerða sé þörf og kynnir foreldrum niðurstöðurnar.

10.5. Ferilbók – Vörður á leið til læsis

Ferilbókin – Vörður á leið til læsis er ætlað að halda utan um þróun máls og læsis barna á aldrinum eins til tíu ára. Um er að ræða skráningarkerfi þar sem leiðin til læsis er vörðuð. Ferilbókinni er einnig ætlað að halda utan um niðurstöður þeirra skimana og prófa sem nú þegar eru notuð í leik- og

grunnskólum. Ferilbókin gegnir ekki einungis því hlutverki að halda utan um þróun máls og læsis heldur skapar hún einnig tækifæri til ákveðinnar samfellu í námi barnsins, bæði innan skóla sem og milli skólastiga. Einnig er hægt að nota ferilbókina sem markmiðsetningu í þeim tilgangi að einstaklingmiða kennslu, stuðning og íhlutun til að mæta þörfum hvers og eins nemanda.

10.6. AAL

Athugunarlistinn fyrir atferli leikskólabarna (AAL) er þýddur og gefin út af leikskóladeild Akureyrarbæjar. AAL listinn er hannaður sem hjálpartæki til þess að nota þegar áhyggjur eru af einhvers konar erfiðleikum hjá barni. AAL mælitækið er hannað til að gefa skipulega og hlutlæga lýsingu á atferli barns og þannig auðvelda að barn með tilfinningaleg vandamál og hegðunarerfiðleika uppgötvist.

10.7. Stuðningur í námi

Leikskólinn er fyrir öll börn óháð andlegu og líkamlegu atgervi samkvæmt lögum og reglugerð um leikskóla. Því ber leikskólanum að taka tillit til þarfa hvers einstaks barns svo það fái notið sín í hópi annarra barna á eigin forsendum. Samkvæmt aðalnámskrá ber að taka sérstakt tillit til barna sem eru á einhvern hátt fötluð eða með tilfinningalega eða félagslega erfiðleika. Þau börn þurfa sérstaka umönnun og þjálfun til að vega upp á móti þeirri hömlun sem fötlunin setur þeim.

Meginreglan er að stuðningurinn fari fram í hóp með öðrum börnum. Ef grunur leikur á að barn þarfnist stuðnings er fylgst sérstaklega með því og í framhaldi af því eru gerðar ráðstafanir sem hægt er að gera innan ramma leikskólastarfsins. Ef ástæða þykir til er kallaður til sérfræðingur til frekari ráðgjafar. Allt er þetta gert í samráði við foreldra barnsins sem þurfa að gefa skriflegt samþykki áður en nokkuð er aðhafst.

Deildarstjóra er ábyrgur fyrir því að gerðar séu einstaklingsáætlanir fyrir börn sem þess þurfa, og að þeim sé fylgt eftir.